

DES D'ALACANT A LA HISTÒRIA (III) FRANCISCO MAS I MAGRO

ENEAS
G. FERRI

Passos de gegant contra la leucèmia

Francisco Mas i Magro és un personatge reconegut al camp de la medicina i la recerca perquè, fins i tot, va estar nominat al Premi Nobel el 1953 i encara avui es recorda la seua figura com un pioner del seu temps

La medicina i la ciència a Alacant han tingut i tenen noms que passaran a la història. Actualment sona amb certa freqüència el nom de Maria Blasco, al capdavant del Centre Nacional de Recerques Oncològiques (CNIO), els investigadors de l'Institut de Neurociències de la Universitat Miguel Hernández o el de Francisco Mojica, descobridor del Sistema CRISPR. Però què es coneix de noms com el de Mas Magro més enllà de ser el de l'Hospital del Vinalopó?

El crevillentí Francisco Mas Magro (Crevillent, 1879- Alacant, 1958) va ser candidat al Premi Nobel de Medicina l'any 1953 en reconeixement a una dilatada carrera dedicada a estudiar disciplines com la bacteriologia, la histopatologia i, sobretot, la leucèmia humana.

Va néixer el 8 de febrer de 1879, en el si d'una família adinerada de la localitat. Després d'estudiar en el Seminari Diocesà d'Oriola, va obtenir el títol de Batxiller en l'Institut de Segon Ensenyament d'Alacant, però el seu impetu per estudiar Medicina li va portar fins a Madrid, on es va llicenciar en la matèria en la Universitat de Sant Carlos en 1903.

De tornada a Crevillent, en 1906 és nomenat com a mèdic cirurgià de la vila, compaginant la labor mèdica amb la investigadora. En 1909 es doctorà en Medicina i els seus encertats estudis van obtenir l'aval d'un dels inves-

tigadors més reconeguts de la història d'Espanya, Ramón y Cajal, que en 1910 va afirmar que «Francisco Mas i Magro ve dedicant-se amb aptitud acreditada en la seua ja llarga pràctica de laboratori a treballs i estudis de Bacteriologia i Química».

Efectivament, els seus estudis i recerques es van centrar en l'hematologia i etiologia de la leucèmia i, per açò, va ser reconegut amb la invitació a formar part de l'Acadèmia Internacional d'Hematologia i amb el càrrec de Cap de la Secció d'Hematologia de l'Institut de Medicina Experimental del Consell Superior de Recerques Científiques (CSIC). Va publicar més de catorze llibres i sis-cents treballs de recerca pròpia en revistes nacionals i internacionals.

Després de la mort del seu pare en 1914, es desplaça amb la seua dona i el seu fill a Alacant, on munta una clínica d'hematologia en l'Esplanada i, posteriorment, la seua «casa-clínica-laboratori» en la plaça Calvo Sotelo. Durant aquesta nova etapa, sense ajuda governamental, comença a ser reconegut mundialment per les institucions i els seus companys de professió. Motivat per la professora Rhoda Erdmann, funda l'Institut de Citologia Experimental i Hematologia, del qual va ser director.

Malgrat les dificultats, la Guerra Civil i la postguerra Mas Magro va continuar la seua labor investigadora i en 1947 la Comissió per a la fundació de l'Acadèmia Internacional d'Hematologia designa per unanimitat que pronuncie el discurs inaugural a Torí.

A l'any següent, el CSIC crea a Alacant una secció d'hematologia, la primera de la institució fora de Madrid, de la qual va estar nomenat cap. En 1950, la Reial Acadèmia de Medicina li concedeix el Premi Couder, considerat el Nobel espanyol. En 1952 escriu la seua obra pòstuma, 'Etiologia, Hematologia Clínica, Diagnòstic i Terapèutica de la Leucèmia', un compendi de tots els seus estudis sobre la leucèmia.

Aquesta obstinació per la recerca el va portar a ser proposat, en 1953, com a candidat per al Premi Nobel de Medicina. Bañuelos va escriure en una carta a Mas Magro: «Distingit i il·lustre company: Em dirigisc a vostè com a ponent que sóc per a proposar candidats per al Premi Nobel de Medicina de 1953. Fent una ullada sobre la nostra pàtria, considere que vostè pot ser el candidat justificat perquè jo puga proposar a un espanyol». Finalment, el Nobel va ser concedit als alemanys Lipmann i Krebs.

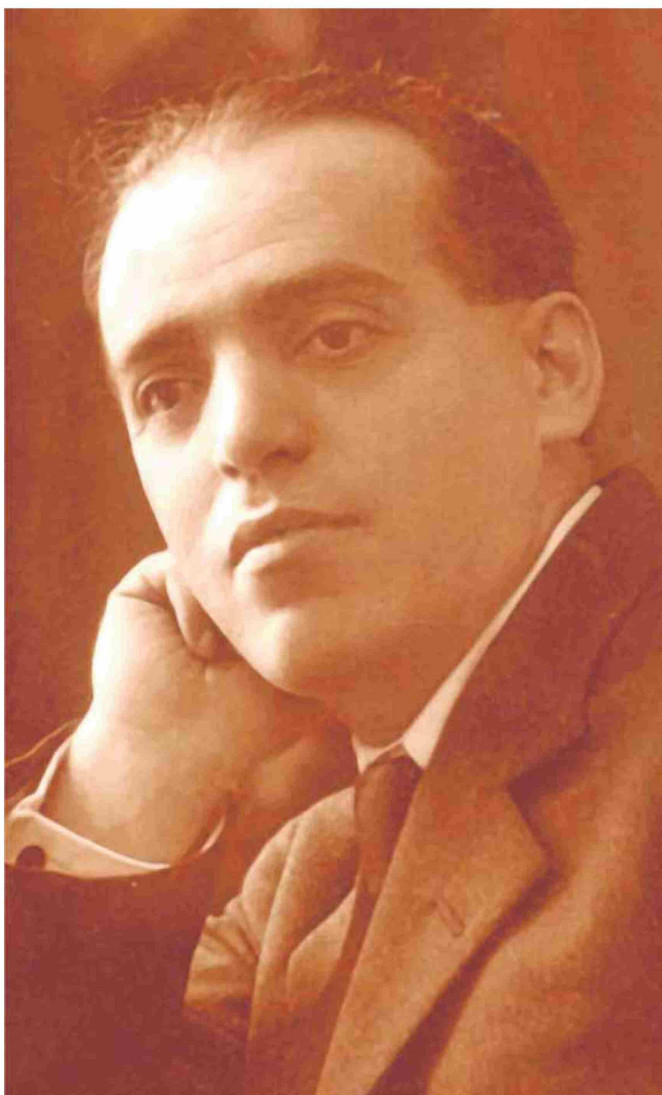
Al desembre de 1958 el CSIC suspèn l'ajuda econòmica a la sec-

ció d'Hematologia, que va quedar pràcticament dissolta. El dia 26 d'aquest mateix mes, malalt de grip i amb una afecció renal, mor a la seua casa d'Alacant.

Però el seu llegat per a la ciència també té el seu reconeixement en l'actualitat. Un col·legi públic

en el seu Crevillent natal porta el seu nom, una plaça a Alacant, al costat de l'Hospital del Perpetuo Socorro també li recorda i, sobretot, l'Hospital del Vinalopó commemora els seus assoliments batejat amb els seus cognoms. A més, els alacantins poden tenir

contacte directe amb aquesta figura en el Museu Despatx del Doctor Mas Magro, que es troba en la planta baixa del Casal del Parc Nou de Crevillent, un xicotet museu que mostra la seua vida i el seu despatx en el moment que treballava en la localitat.

Imatge del doctor Mas i Magro dins d'una exposició de la Universitat Miguel Hernández. :: R. A.

Quan començava la seua carrera investigadora ja el científic Ramón y Cajal li va augurar un gran futur i va reconèixer els seus mèrits de recerca